

Pfv.IV.21.465/2014/9.szám

A Kúria a dr. Pál Péter ügyvéd által képviselt felperesnek a személyesen eljáró I. rendű és a Kummer Ügyvédi Iroda (ügyintéző: dr. Kummer Ákos ügyvéd) által képviselt II. rendű alperesek ellen személyhez fűződő jog megsértése miatt a Székesfehérvári Törvényszék előtt 27.P.21.454/2012. számon indult és a Fővárosi Ítéltábla 2.Pf.21.063/2013/7. számú jogerős ítéletével befejezett perében a felperes által 23. sorszám alatt benyújtott felülvizsgálati kérelem folytán, tárgyaláson meghozta a következő

í t é l e t e t :

A Kúria a jogerős ítéletet hatályában fenntartja.

Kötelezi a felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg a II. rendű alperesnek 15.000 (tizenötezer) forint felülvizsgálati eljárási költséget.

A le nem rótt 70.000 (hetvenezer) forint felülvizsgálati eljárási illetéket az állam viseli.

Ez ellen az ítélet ellen felülvizsgálatnak nincs helye.

I n d o k o l á s

A jogerős ítélet által megállapított tényállás szerint az alperesek a .. önkormányzat Vagyongazdálkodási Bizottságának tagjai voltak 2009 októberében. Ez a bizottság 2009. október 28-án zárt ülést tartott, ahol a II.r. alperes többek között kijelentette, hogy a felperes és családja három szociális alapú bérlakást bérel és ezt felháborítónak minősítette. Kijelentette azt is, hogy több hasonló

eset is van, példaként említette, hogy 8.000 forintos lakbérért valaki három lakást bérel és abból kettőt kiad. Az I.r. alperes a II.r. alperes által elmondottakra reagálva közölte, hogy elgondolkodtató, hogy a felperes felesége sokáig dolgozott a ...-nél, megcsinálhatták, hogy minden családtagnak a nevére bérlakás van, s emellett két magántulajdonú lakással is rendelkeznek. Mindezen közlések azzal voltak kapcsolatosak, hogy a felperes az adott ülésen tárgyalt egyik helyiség vonatkozásában is pályázatot nyújtott be a bérleti jog megszerzésére. Az I.r. alperes azt is közölte, hogy a felperes minden pert el fog veszteni, mert a .. első fokon pert nyert vele szemben.

A felperes ezt követően keresetet nyújtott be a bíróságnál. Keresetében kérte, hogy a bíróság állapítsa meg, hogy az alperesek megsértették a jóhírnév védelméhez, a becsület védelméhez és az emberi méltósághoz fűződő személyiségi jogait az ülésen, a személye vonatkozásában tett nyilatkozatokkal. Kérte a felperes, hogy a bíróság tiltsa el az alpereseket a további jogsértéstől.

Mindkét alperes a kereset teljes elutasítását kérte. Az I.r. alperes szerint nem állított valótlan tény a felperesről, olyan információt osztott meg a bizottsággal, amelyet önkormányzati képviselőként nemcsak joga, hanem kötelessége volt a többiek tudomására hozni. A II.r. alperes szerint ő megalapozott véleményt formált a kialakult helyzetről, továbbá megfelel a valóságnak, hogy a felperes, illetve családja három szociális alapú bérlakást bérel. Álláspontja szerint az általa állított tény valós volt, így nem valósíthatott meg jogsértést, az eset minősítése pedig a véleménynyilvánítás határain belül maradt. Előadta azt is: a bérlakások hasznosításával kapcsolatos kitétel nem a felperes személyére vonatkozott, így hiányzik a felperes keresetösségi joga ebben a tekintetben.

Az elsőfokú bíróság a felperes keresetét elutasította és a felperest perköltség megfizetésére kötelezte. Az ítélet indokolása megállapította: valós az a tényállítás, hogy a felperes és családtagjai 3 szociális bérlakást bérelnek. A szerződések megkötése idején ugyan a „szociális” fogalom nem szerepelt a szerződésekben, de bérleti szerződésekről volt szó, ahol a szerződés megkötésének feltételei között meghatározott jövedelmi viszonyok szerepeltek. Megállapította azt is, hogy a felperes, illetve családtagjai által bérelt lakások nem szerepeltek a piaci viszonyok alapján bérbe adható lakások listáján, így okszerű volt az a következtetés, hogy ezek a lakások szociális alapú bérlakásnak minősülnek. Azt is megállapította a csatolt iratokból (tulajdoni lapok), hogy a kérdéses ülés időpontjában a felperes házastársának és lányának összesen három lakóingatlan volt tulajdonában Székesfehérváron. Ebből azt a következtetést vonta le, hogy az alperesek valóban állították, hogy a felperes és családtagjai két

magántulajdonú ingatlannak is rendelkeznek a bérlakások mellett. Az ítélet indokolása szerint nincs jelentősége annak, hogy pontosan a felperesnek vagy közeli hozzátartozóinak a tulajdonában állnak-e az ingatlanok, mivel a szöveg a felperes és családja megjelölést és a többes számú alakot alkalmazott.

Az elsőfokú ítélet indokolása azt is megállapította, hogy a felperes házastársa valóban hosszabb ideig az ingatlankezeléssel is foglalkozó helyi .. alkalmazásában állt. Az elsőfokú bíróság szerint ezt a valós tényt az I.r. alperes nem tüntette fel hamis színben, csupán azt a véleményét fejezte ki, hogy a munkaviszony folytán a család olyan többletinformációhoz juthatott, amely a csereszerződések lebonyolítását megkönnyíthette. A felperes, illetve családtagjai ugyanis a család által birtokolt bérlakások bérleti jogához az akkori jogszabályoknak megfelelően úgy juthattak hozzá, hogy saját tulajdonú ingatlanaikat bérlakásokra cserélték az önkormányzat hozzájárulásával. Az elsőfokú ítélet véleménynyilvánításnak minősítette a II.r. alperes azon közlését, hogy az így kialakult helyzetet felháborítónak nevezte (egy családnak több bérlakása van és emellett több tulajdonukban álló ingatlannal is rendelkeznek). Az elsőfokú bíróság megállapította azt is, hogy a II.r. alperes azon közlése, mely szerint „8.000 forintos lakbérékért három bérlakást bérel és abból kettőt kiad” nem a felperes személyére vonatkozik, tekintettel arra, hogy a felperes és családtagjai bérleményeinek bérleti díja lakásonként elérte a 10.000 forintot, illetve azt még meg is haladta, arra pedig nem merült fel valódi információ, hogy a felperes bármelyik ingatlant bérbeadás útján hasznosítaná. Az elsőfokú bíróság szerint tehát a II.r. alperes kizárólag arra utalt, hogy felperes és családtagjainak esete a városban nem egyedi.

A felperes fellebbezése folytán eljáró másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyta, a felperest perköltség viselésére kötelezte a II.r. alperes vonatkozásában. A jogerős ítélet indokolása kifejtette: a másodfokú bíróság teljes egészében egyetértett az elsőfokú bíróság döntésével. Megállapította: a bizottsági ülés jegyzőkönyvének kivonata alapján a vitatott kitételeket a Legfelsőbb Bíróság PK 12. számú állásfoglalása alapján kellett elbírálni, az első napirendi ponthoz csatlakozó hozzászólásokat ezért összességükben és egymáshoz viszonyítva is értékelni kellett. A másodfokú bíróság egyértelműen megállapíthatónak találta, hogy a bizottsági tagok a lakásbérleti szerződések megkötésének és az azzal kapcsolatos igények érvényesítése tekintetében különböző kifogásokat fogalmaztak meg, a felszólalók között voltak az I. és II.r. alperesek, a vitában az I.-II.r. alperesek kifejezetten megnevezték a felperest és utaltak családi és vagyoni körülményeire. Egyetértett a másodfokú bíróság az első fokon eljáró bírósággal abban, hogy a felperessel és családjával kapcsolatban megemlített tények valósnak bizonyultak. A

felperes és házastársa, valamint gyermekük ténylegesen három belvárosi ingatlant bérelnék alacsony bérleti díj ellenében. Valósnak találta azt is, hogy a felperes házastársa az ingatlanok bérleti idejének kezdetekor az önkormányzati ingatlanok kezelésével foglalkozó cégnél állt alkalmazásban és tényszerűnek bizonyult az is, hogy a felperes családja rendelkezik saját ingatlanvagyonnal. A jogerős ítélet indokolása megállapította: ezen tények egymáshoz illesztése, hangsúlyozása alkalmasak visszatetszés keltésére, ilyen körülmények között a II.r. alperesnek a „felháborító” minősítése nem minősül olyan tartalmúnak és olyan súlyúnak, amely személyiségi jogvédelmet alapozna meg.

A jogerős ítélet abban is egyetértett az elsőfokú bíróság ítéletével, hogy e kitételeket nem lehetett kizárólagosan a felperes személyére leszűkíteni, tekintettel arra, hogy az alperesek többes számban, a családi kapcsolatokat is figyelembe véve tettek nyilatkozatot. Abban is egyetértett az elsőfokú bírósággal a jogerős ítélet, hogy a 8.000 forintos lakbér és a két saját tulajdonú ingatlan kiadásával kapcsolatos közlés nem a felperesre vonatkozott, tekintettel arra is, hogy a II.r. alperes ebben a vonatkozásban mondandóját elválasztotta azzal, hogy a felpereséhez hasonló „más eset” is ismert. Megjegyezte a jogerős ítélet azt is, hogy a lakbér mértékében való esetleges tévedés a felperes megítélése szempontjából lényegtelen pontatlanságnak minősült volna. Megjegyezte továbbá azt is, hogy a bérleti díj nagyságának megítélése körében nem lehetett figyelembe venni azt a körülményt, hogy a felperes és családtagjai az érintett bérlakásokat felújították, mert az alacsony bérleti díj meghatározása ettől függetlenül történt.

A jogerős ítélet ellen a felperes terjesztett elő felülvizsgálati kérelmet, melyben kérte a jogerős ítélet megváltoztatását és a keresetnek helyt adó ítélet meghozatalát. A kérelemben kihangsúlyozta: ő maga ingatlanvagyonnal egyáltalán nem rendelkezik, házastársának a volt munkahelyére történő utalás pedig kizárólag azt szolgálta, hogy őt saját személyében lejárassák, mint aki csupán kapcsolataira tekintettel jutott volna olcsó bérlakáshoz. A felülvizsgálati kérelem álláspontja szerint az eljáró bíróságok a tényállást nem derítették fel, nem tettek eleget indokolási kötelezettségüknek. A felperes álláspontja szerint ebben körben nem foglalkoztak azzal a kérdéssel, hogy a tulajdoni lapokból egyértelműen kitűnik, hogy ő maga nem rendelkezik ingatlantulajdonnal. A felperes álláspontja szerint a jogerős ítélet annak sem adta indokát, hogy az általa tett észrevételeket miért hagyták figyelmen kívül.

Az I.r. alperes felülvizsgálati ellenkérelmet nem terjesztett elő.

A II.r. alperes felülvizsgálati ellenkérelmében a jogerős ítélet

hatályában fenntartását kérte, annak helyes indokai alapján.

A felülvizsgálati kérelem az alábbiak szerint alaptalan.

A Pp. 275. § (1) bekezdése értelmében felülvizsgálati eljárásban bizonyítás felvételének helye nincs. A Kúria a felülvizsgálati kérelem elbírálása során a rendelkezésre álló adatok alapján dönt. A (2) bekezdés szerint a Kúria a jogerős határozatot csak a felülvizsgálati kérelem és a csatlakozó felülvizsgálati kérelem keretei között vizsgálhatja felül. Az állandó bírói gyakorlat értelmében a felülvizsgálati eljárásban nincs helye felülmérlegelésnek, a bizonyítékok ismételt egybevetésének és értékelésének. Jogszabálysértést a bizonyítékok kirívóan okszerűtlen vagy a logika szabályaival ellentétes mérlegelése alapozhat meg (BH 1999.44 jogeset, BH 2013.119 jogeset).

A Ptk. 75. § (1) bekezdése szerint a személyhez fűződő jogokat mindenki köteles tiszteletben tartani, e jogok a törvény védelme alatt állnak. A 76. § szerint személyhez fűződő jogok sérelmét jelenti különösen az egyenlő bánásmód követelményének megsértése, a lelkiismereti szabadság sérelme és a személyes szabadság jogellenes korlátozása, a testi épség, az egészség, valamint a becsület és az emberi méltóság megsértése. A 78. § (1) bekezdése szerint a személyhez fűződő jogok védelme kiterjed a jóhírnév védelmére is. A (2) bekezdés szerint a jóhírnév sérelmét jelenti különösen, ha valaki más személyre vonatkozó, azt sértő, valótlan tényt állít, híresztel vagy való tényt hamis színben tüntet fel.

Az állandó bírói gyakorlat az általános személyiségi jogi perekben is alkalmazza a Legfelsőbb Bíróság által eredetileg a sajtóhelyreigazítási eljárásokra nézve kidolgozott PK 12. számú állásfoglalásban rögzített vizsgálati szempontokat. Ennek megfelelően a kifogásolt közléseket a maguk egészében kell vizsgálni. A közléseket, kifejezéseket nem formális megjelenésük, hanem valóságos tartalmuk szerint kell figyelembe venni, a sajtóközlemény egymással összetartozó részeit összefüggésükben kell értékelni és az értékelésnél tekintettel kell lenni a társadalmilag kialakult közfelfogásra is. A jogosult személyének megítélése szempontjából közömbös részletek, pontatlanságok, lényegtelen tévedések nem adnak alapot jogsértés megállapítására. Véleménynyilvánítás, értékelés, bírálat, valamint a társadalmi, politikai, tudományos és művészeti vita önmagában ugyancsak nem lehet jogsértés megállapításának az alapja. Ebből következően a bíróságnak nem a felperes személyes szubjektív sértettség-érzéséből kell kiindulnia az értékelésnél, hanem külső objektív szemléletmódot kell alkalmaznia.

Az állandó bírói gyakorlat az emberi méltóság megsértését akkor látja megállapíthatónak, ha valakiről emberi mivoltában lealázó

kijelentéseket tesznek, vagyis a bírói gyakorlat nem tette magáévá az Alkotmánybíróság azon koncepcióját (23/1990. AB számú határozat), hogy az emberi méltóság lenne a személyhez fűződő jogok „anyajoga”, azaz bármely személyiségi jogsértés egyben az emberi méltóság megsértését is jelentené. A jelen esetben egyértelműen megállapítható, hogy az alperesek a felperesek emberi mivoltát megkérdőjelező, személyiségét megalázó módon feltüntető kijelentést egyáltalán nem tettek. Ugyancsak a bírói gyakorlat alakította azt, hogy a becsület megsértése akkor kerül érdemben megállapításra, ha tartalmilag valakiről azt állítják megalapozatlanul, hogy bűncselekményt követett volna el, vagy annak legalábbis gyanújába keveredett. A perbeli kitételek objektív elemzése alapján egyértelműen megállapítható volt, hogy ilyen kijelentés az alperesek részéről egyáltalán nem történt.

A jóhírnév megsértése több konjunktív feltétel bekövetkezése esetén állapítható meg. Egyrészt a kifogásolt kitételnek objektíve valótlannak kell bizonyulnia, másrészt pedig egyben sértő tartalmat is hordoznia kell. Minden esetben az eljáró bíróságok helytállóan, okszerű mérlegelés alapján jutottak arra a következtetésre, hogy a kifogásolt kitételek nem voltak valótlannak tartalmúak. Valós ténynek bizonyult, hogy a felperes és közvetlen családtagjai három önkormányzati bérlakást birtokolnak, a 2009-es bérleti díjak összegéből pedig az is megállapítható, hogy azok nem piaci alapúak voltak, így a véleménynyilvánítás szintjén jogsértés nélkül „szociális” alapúnak minősíthetőek. A szabad véleménynyilvánításhoz való jog olyan kiemelt fontosságú alkotmányos alapjog, amely csak kivételesen indokolt esetben korlátozható. Ilyen indok a jelen esetben a Kúria szerint sem merült fel. Az eljáró bíróságok mérlegelése nem volt kirívóan okszerűtlen és nem volt ellentétes a logika alapvető szabályaival sem. Valós tényként volt megállapítható, hogy a bérlakásokhoz a felperes családja – egyébként jogszerűen – úgy jutott hozzá, hogy a saját tulajdonukban álló lakásokat cseréltek önkormányzati bérlakásokkal, majd a cserét követően két ingatlant ezekből visszavásároltak. Ily módon alakult ki az a helyzet, hogy a bérlakások mellett a felperes családtagjai saját tulajdonú ingatlanokkal is rendelkeznek. Az I.-II.r. alperesek nem a felperes saját tulajdonú ingatlanairól tettek ily módon említést, hanem a felperes családjáról, amelyre nézve az állítások valósak voltak.

Valós tény volt az is, hogy a felperes házastársa közel 35 évig a helyi ingatlankezelő cégnél dolgozott. Helytállóan okszerűen értékelte a jogerős ítélet a rendelkezésre álló bizonyítékokat oly módon, hogy ezt a valós tényt az alperesek nem tüntették fel hamis színben. Ennek értékelésénél sem a felperes személyes sértettség-érzéséből, hanem külső objektív szemléletmódból kell kiindulni. Nem ellentétes a logika szabályaival az a vélemény, amely ebben a közlésben kifejezésre jut: a felperesnek, illetve családjának az

átlagost meghaladó lehetett az informáltsága a különböző lehetőségekről.

Az így kialakult helyzetnek a II.r. alperes általi minősítése („felháborító”) semmiképpen nem lépi túl a szabad véleménynyilvánítás alkotmányos kereteit, a kifejtett vélemény kifejezőmódjában nem indokolatlanul bántó, sértő vagy megalázó. Burkoltan nem fejez ki valótlan tényállítást és nem ellentétes a logika alapvető szabályaival sem (BH 1993.89 jogeset, BH 2003.407 jogeset).

Az a fordulat (kijelentés), amely arra vonatkozik, hogy másokkal is vannak problémák és ehhez kapcsolódóan van olyan eset, hogy 8.000 forintos bérleti díjak mellett valaki három bérlakásából kettőt hasznosít, objektív, külső szemlélet szerint nem a felperesre vonatkozó állítás, sem nyelvtani, sem tartalmi értelemben, azaz a személyhez fűződő jog érvényesítéséhez szükséges személyes érintettsége a felperesnek ebben a körben valóban hiányzik, ezért ebben a körben is helytállóan döntött a kereset elutasításáról a jogerős ítélet. A személyhez fűződő jogokat ugyanis a Ptk. 85. § (1) bekezdése szerint személyesen kell érvényesíteni, mások helyett vagy nevében senki sem érvényesíthet személyiségi jogi igényt.

Nem találta megalapozottnak a felülvizsgálati kérelem azon érvelését sem a Kúria, hogy az eljáró bíróságok ne tettek volna eleget a Ptk. 221. §-a szerinti indokolási kötelezettségüknek. Mind az elsőfokú, mind a másodfokú bíróság valamennyi kifogásolt kitétel tekintetében röviden ugyan, de helytállóan jelölte meg a jogszabályokat és utalt az irányadó bírói gyakorlatra is. Annak is kellő indokát adták, hogy miért nem vették figyelembe azt, hogy a felperesnek saját nevén nincs tulajdonában ingatlan (a kitételek ugyanis a felperes egész közvetlen családjára vonatkoztak). Összességében tehát helytállóan állapította meg a Kúria szerint a jogerős ítélet valamennyi vonatkozásban a felperes keresete jogalapjának hiányát, ezért az igényelt jogkövetkezmények vizsgálata szükségtelen volt, a jogerős ítélet megalapozottan utasította el a felperes keresetét.

Mindezek alapján a Kúria a jogerős ítéletet a Pp. 275. § (3) bekezdése alapján hatályában fenntartotta. A pereszes felperes a Pp. 78. § (1) bekezdése alapján köteles a II.r. alperes jogi képviselője részére eljárási költséget fizetni. A megállapított munkadíj mértéke a 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet alapján került megállapításra. Az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény 50. § (1) bekezdése alapján megállapított mértékű felülvizsgálati eljárási illetéket a felperes költségmentessége folytán az állam viseli a 6/1986. (VI. 26.) IM rendelet 13. § (2) bekezdése és 14. §-a alapján.

Budapest, 2014. december 10.

Dr. Baka András s.k. a tanács elnöke, Dr. Pataki Árpád
s.k. előadó bíró, Böszörményiné dr. Kovács Katalin s.k.
bíró

A kiadmány hitelével:

AM

írnok